

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan seminaari
Varhaiskasvatus ja perusopetus edistämään tyttöjen ja poikien tasa-arvoa
torstaina 27.10.2011, klo 12–16, Säätytalo, Helsinki

Päiväkotien arki sukupuolittuneiden työkäytänteiden ja lasten identiteetin muotoutumisen näkökulmasta

KT, tutkijatohtori Outi Ylitapio-Mäntylä
Kasvatustieteiden tiedekunta
Lapin yliopisto

Päiväkotityöyhteisön sukupuolittuneet käytännöt näyttäytyvät monitasoisina järjestyksinä ja tiedostamattomina tapoina toimia arjessa. Sukupuolittuneet käytännöt luokittavat ja rajoittavat sekä lasten että aikuisten toimintaa päiväkodissa. Sukupuoleen liittyvä oikein ja väärin tekemisen ajatus sekä normaalin määrittely. Päiväkodin kulttuuriin voi muodostua erilaisia sukupuoleen liittyviä toiminnan rajoituksia, jotka ovat usein näkymättömiä. Aikuiset usein asettavat ja lapset puolestaan rikkovat arjen käytäntöjä sukupuolen suhteen. Konkreettista sukupuolieroa tuotetaan pukeutumisella, leluilla ja leikeillä. Myös leikkutilaa voidaan rajoittaa eri tavoin poikien ja tyttöjen suhteen. (Ylitapio-Mäntylä 2009.)

Päiväkodissa ammattikasvattajien on hyvä pohtia omaa toimintaansa, miten he kohtaavat lapset arjessa. Tytöille ja pojille usein annetaan erilaiset kulttuuriset toimintamallit ja -tavat sekä tilat liikkua ja toimia. Kasvattajien on kysyttävä itseltään, millaisia sukupuolittuneita käsityksiä he jakavat lapsille ja millaisia sukupuolisia malleja he antavat omalla toiminnallaan. Ohjaavatko käytännön toimintaa stereotyyppiset käsitykset siitä, miten pitäisi olla tyttöjä, naisia, poikia ja miehiä? Miten lasten sukupuoliset erot huomioidaan? Tulevatko tytöt ja pojat kuulluksi ja nähdyksi päivähoiton arjessa tasa-arvoisina? Hyväksytäänkö ja suvaitaanko eroja ja erilaisuutta?

Kysymysten asettaminen ja toisin katsominen ovat kasvatustietoisuuden laajentamista. Piilossa olevat arjen käytännöt muuttuvat näkyviksi. Toisin katsomisen avulla tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus mahdollistuvat ja todentuvat varhaiskasvatuksessa. Kasvattajien avarakatseisuus lasten toiminnan, liikkumisen ja leikkien suhteen tukee lapsen identiteetin kasvua.